Zbierka súdnych rozhodnutí

UZNESENIE SÚDNEHO DVORA (ôsma komora)

z 3. apríla 2014*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Smernica 93/13/EHS — Uplatnenie ratione temporis — Skutkové okolnosti pred pristúpením Slovenskej republiky k Európskej únii — Zjavný nedostatok právomoci Súdneho dvora“

Vo veci C-153/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný na základe rozhodnutia Okresného súdu Bardejov z 15. februára 2013 a doručený Súdnemu dvoru 26. marca 2013, ktorý súvisí s konaním:

Pohotovosť s. r. o.

proti

Jánovi Sorokovi,

za účasti:

Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS,

SÚDNY DVOR (ôsma komora),

v zložení: predseda ôsmej komory C. G. Fernlund, sudcovia A. Ó Caoimh a C. Toader (spravodajkyňa),

generálny advokát: N. Wahl,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Slovenská republika, v zastúpení B. Ricziová, splnomocnená zástupkyňa,

— Európska komisia, v zastúpení: A. Tokár a M. van Beek, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude rozhodnutá odôvodneným uznesením v súlade s článkom 53 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora,

vydal toto

* Jazyk konania: slovenčina.

Uznesenie

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 6 a 7 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288) v spojení s článkami 38 a 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Pohotovosť s. r. o. (ďalej len „Pohotovosť“) a J. Sorokom vo veci exekúcie sumy, ktorú dlhuje na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorý mu poskytla Pohotovosť.

Právny rámec

Právo Únie

3 Článok 3 ods. 1 smernice 93/13 stanovuje:

„Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.“

4 Podľa článku 6 ods. 1 tejto smernice:

„Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“

5 Podľa článku 7 uvedenej smernice:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvisl[é]mu uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.

2. Prostriedky uvedené v bode 1 zahrňujú ustanovenia, podľa ktorých osoby alebo organizácie s oprávneným záujmom podľa príslušného vnútroštátneho práva na ochranu spotrebiteľov, môžu požiadať súdy alebo príslušné správne orgány o rozhodnutie, či sú zmluvné podmienky navrhované pre všeobecné uplatňovanie nekalé, takže môžu uplatniť [a uplatniť – *neoficiálny preklad*] vhodné a účinné prostriedky k zabráneniu ďalšieho uplatňovania takých podmienok.

3. So zreteľom na vnútroštátne právo sa môžu právne opravné prostriedky, uvedené v bode 2, uplatňovať oddelene alebo spolu voči niekoľkým predajcom alebo dodávateľom z toho istého hospodárskeho sektoru alebo z ich združení, ktorí používajú alebo odporúčajú použitie rovnakých všeobecných zmluvných podmienok alebo podobných podmienok.“

6 Článok 8 smernice 93/13 stanovuje:

„Členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou v oblasti obsiahnutej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa.“

Slovenské právo

7 § 93 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku stanovuje:

„Ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu…“

8 Podľa § 251 ods. 4 tohto poriadku:

„Na výkon rozhodnutia a exekučné konanie podľa osobitného predpisu… sa použijú ustanovenia predchádzajúcich častí, ak tento osobitný predpis neustanovuje inak. Rozhoduje sa však vždy uznesením.“

9 Podľa § 37 ods. 1 exekučného poriadku:

„Účastníkmi konania sú oprávnený a povinný; iné osoby sú účastníkmi len tej časti konania, v ktorej im toto postavenie priznáva tento zákon. Ak súd rozhoduje o trovách exekúcie, účastníkom konania je aj poverený exekútor.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

10 Dňa 10. decembra 2002 Pohotovosť poskytla J. Sorokovi spotrebiteľský úver vo výške 10 000 slovenských korún (SKK) (332 eur). Zmluva tiež obsahovala predformulované plnomocenstvo pre T. Kušníra, advokáta spoločnosti Pohotovosť.

11 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že táto zmluva o úvere neuvádzala ročnú percentuálnu mieru nákladov (RPMN) a že obsahovala okrem iného ustanovenie o zmluvnej pokute na dennom základe vo výške 0,25 %, čo zodpovedá ročnej pokute vo výške 91,25 %.

12 Dňa 27. marca 2003 notár osvedčil vyhlásenie o uznaní dlhu vyplývajúceho z tejto zmluvy, ktoré v mene spotrebiteľa urobil pán Paiček, ktorý bol na to splnomocnený rovnakým advokátom, T. Kušnírom.

13 Na základe tejto notárskej zápisnice, ktorá podľa slovenského práva predstavuje exekučný titul, Pohotovosť 26. mája 2003 navrhla vykonanie exekúcie, aby bola uhradená jej pohľadávka. Dňa 24. júna 2003 Okresný súd Bardejov v celom rozsahu poveril exekútora na vykonanie exekúcie, aby bola uhradená suma 474,01 eura.

14 Dňa 19. augusta 2011 Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS (ďalej len „Združenie HOOS“) požiadalo o vstup do exekučného konania proti J. Sorokovi ako vedľajší účastník. Dňa 3. apríla 2012 vnútroštátny súd zamietol návrh na vstup tohto združenia do konania ako vedľajšieho účastníka z dôvodu, že vedľajšie účastníctvo tretej osoby je prípustné len v sporovom konaní a že exekučné konanie nie je sporovým konaním.

15 Dňa 16. apríla 2012 Združenie HOOS podalo odvolanie proti tomuto rozhodnutiu, pričom uviedlo, že vylúčenie vedľajšieho účastníctva tretej osoby v konaniach, v ktorých návrh na exekúciu vychádza z rozhodcovského rozsudku alebo notárskej zápisnice, nie je zákonné.

16 Dňa 19. apríla 2012 vnútroštátny súd vydal uznesenie o zastavení exekúcie z dôvodu, že notárska zápisnica nie je exekučným titulom, keďže bola podpísaná iba jednou a tou istou osobou zastupujúcou súčasne veriteľa aj dlžníka, čo podľa tohto súdu nie je v súlade s príslušnými ustanoveniami slovenského práva, najmä s § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

17 Vnútroštátny súd, ktorému bolo podané odvolanie spoločnosti Pohotovosť zo 7. júna 2012 proti tomuto uzneseniu o zastavení konania, vo svojom rozhodnutí na jednej strane uvádza, že vo veciach, v ktorých odporca nemá trvalý pobyt, čo je zrejme prípad J. Soroku, by bolo vhodné pripustiť vstup Združenia HOOS do konania ako vedľajšieho účastníka, keďže toto združenie by to v danom prípade mohlo urobiť s cieľom chrániť záujmy dotknutej osoby. Na druhej strane tento súd uvádza, že Najvyšší súd Slovenskej republiky 10. októbra 2012 v rozhodnutí v inej veci dospel k záveru, že vedľajšie účastníctvo tretej osoby je prípustné len v sporových konaniach a že exekučné konanie, ktoré zo svojej podstaty nemá túto povahu, takým konaním nie je. Jeden člen rozhodovacieho zloženia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v tomto uznesení údajne formuloval odlišné stanovisko, podľa ktorého by sa vedľajšie účastníctvo tretej osoby nemalo týkať celého exekučného konania, no malo by byť napriek tomu prípustné vo vzťahu k niektorým častiam tohto konania.

18 Vnútroštátny súd z toho vyvodzuje, že na základe judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky by mal byť návrh na vstup Združenia HOOS ako vedľajšieho účastníka do konania zamietnutý. Pýta sa však na súlad tejto judikatúry s ustanoveniami smernice 93/13.

19 Za týchto podmienok Okresný súd Bardejov rozhodol o prerušení konania a položil Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Či sa má smernica [93/13] v spojení s článkom 47 a článkom 38 [Charty] vykladať v tom zmysle, že jej odporuje právna úprava členského štátu, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá neumožňuje vedľajšie účastníctvo právnickej osobe určenej na ochranu práv spotrebiteľov v súdnom exekučnom konaní na ochranu spotrebiteľa, proti ktorému sa vedie exekúcia na vymoženie pohľadávky zo spotrebiteľskej zmluvy a spotrebiteľ nie je zastúpený advokátom?

2. Či právo Európskej únie uvedené pod bodom 1 treba vykladať tak, že základné právo na súdnu ochranu spotrebiteľa a vedľajšieho interventa v článku 47 [Charty] sa poruší, ak sa v súdnom exekučnom konaní nepripustí vedľajšie účastníctvo právnickej osobe určenej na ochranu práv spotrebiteľov a spotrebiteľ nie je zastúpený advokátom.“

Konanie pred Súdnym dvorom

20 Listom zo 4. júla 2013 Pohotovosť oznámila Súdnemu dvoru, že 26. marca 2013 vzala späť svoje odvolanie a že podľa vnútroštátneho práva je vnútroštátny súd povinný zastaviť konanie. V dôsledku toho podľa nej uznesenie o zastavení exekúcie, ktoré vydal tento súd 19. apríla 2012, nadobudlo právoplatnosť.

21 Vnútroštátny súd na otázku Súdneho dvora, aby mu potvrdil, či naďalej rozhoduje v spore vo veci samej, a aby v tejto súvislosti uviedol, či trvá na návrhu na začatie prejudiciálneho konania, listom z 3. decembra 2013 spresnil, že Krajský súd v Prešove uznesením z 31. októbra 2013 jednak zrušil uznesenie z 3. apríla 2012 o zamietnutí vstupu Združenia HOOS do konania ako vedľajšieho účastníka a vrátil mu vec na ďalšie konanie a rozhodnutie, a jednak, že rozhodol o zastavení konania o odvolaní podaného spoločnosťou Pohotovosť proti uzneseniu z 19. apríla 2012 o zastavení exekúcie. Za týchto okolností vnútroštátny súd uviedol, že odpoveď na prejudiciálne otázky považuje za nevyhnutnú na vyriešenie otázky vedľajšieho účastníctva v exekučnom konaní, a uviedol, že trvá na svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

O právomoci Súdneho dvora

22 Podľa článku 53 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, ak je Súdny dvor zjavne nepríslušný rozhodnúť o návrhu, môže po vypočutí generálneho advokáta rozhodnúť bez ďalšieho konania odôvodneným uznesením. Toto ustanovenie je potrebné uplatniť v prejednávanej veci.

23 V prejednávanej veci z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že zmluva o úvere, o ktorú ide vo veci samej, bola uzavretá 10. decembra 2002, teda pred pristúpením Slovenskej republiky k Európskej únii 1. mája 2004.

24 Ako pritom uviedla Európska komisia vo svojich písomných pripomienkach, z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že má právomoc vykladať právo Únie, len pokiaľ ide o jeho uplatňovanie v členskom štáte odo dňa pristúpenia tohto štátu k Únii (pozri rozsudky Ynos, C-302/04, EU:C:2006:9, bod 36; Telefónica O2 Czech Republic, C-64/06, EU:C:2007:348, body 22 a 23; CIBA, C-96/08, EU:C:2010:185, bod 14, ako aj uznesenie Semerdžiev, C-32/10, EU:C:2011:288, bod 25). Súdny dvor už okrem toho uplatnil túto judikatúru vo vzťahu k návrhu na výklad smernice 93/13 v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere uzavretou pred pristúpením Slovenskej republiky (uznesenie SKP, C-433/11, EU:C:2012:702, bod 36).

25 Z toho vyplýva, že na základe článku 53 ods. 2 rokovacieho poriadku Súdny dvor zjavne nie je príslušný odpovedať na otázky, ktoré mu položil Okresný súd Bardejov.

O trovách

26 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (ôsma komora) nariadil:

Súdny dvor Európskej únie zjavne nie je príslušný odpovedať na otázky, ktoré mu položil Okresný súd Bardejov rozhodnutím z 15. februára 2013.

Podpisy